

Finnmark Kraft AS
Postboks 1500
9506 ALTA

Vår dato: 10.12.2015
Vår ref.: 200903199 hela
Arkiv: 312
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Henrik Langbråten.

Vedtak om samtykke til ekspropriasjon av reinbeiterettigheter til bygging av Korselva kraftverk – Kvalsund kommune i Finnmark

Finnmark Kraft AS fikk den 10.12.2015 konsesjon til å bygge Korselva kraftverk i Kvalsund kommune i Finnmark. I konsesjonen ble det satt som forutsetning at det skal tas særlig hensyn til reinbeitedistrikt 22. Det ble også i forbindelse med konsesjonssøknaden søkt om ekspropriasjon av 60 daa beiterettigheter for etablering av kraftstasjon, inntak, massedeponier med mer.

NVE mener at tiltaket ikke vil føre til inngrep som medfører særlig tap av beiteområder i driftsfasen, og at ulempene for reinbeitedistriktene i anleggs- og driftsperioden er så små at oreigningslovens vilkår for ekspropriasjon er oppfylt. I denne vurderingen er det tatt hensyn til det særlige vernet samisk kultur har etter folkeretten og intern rett. NVE gir Finnmark Kraft AS samtykke til ekspropriasjon av reinbeiterettighetene for etablering av Korselva kraftverk.

1 - Bakgrunn for saken

Finnmark Kraft AS har fått konsesjon til å bygge Korselva kraftverk i Kvalsund kommune i Finnmark, jf. vedtak av 10.12.2015 med vedlagte KSK-notat nr. 105/2015. Kraftverket vil utnytte et fall i Korselva på 156 meter og gi en årlig produksjon på 25 GWh. Planene omfatter etablering av kraftverksinntak, tunnel, rørgate, massedeponi, kraftstasjon og ny anleggsvei til kraftstasjon. Planområdet inngår i dag i reinbeitedistrikt 22-Fiettars beiteområder, og benyttes som vårbeite 1, kalvingsland, sommerbeite, høysommerbeite og høstbeite.

2 - Søknad

Finnmark Kraft AS har etter oreigningsloven jf. § 2, nr. 51 søkt om samtykke til ekspropriasjon av manglende rettigheter, dersom det ikke oppnås minnelige avtaler mellom søker og rettighetshavere.

I denne saken søker de konkret om å ekspropriere ca. 60 daa av beiteretten til reinbeitedistrikt 22 – Fiettars. De søker om dette for å etablere kraftstasjon, vannvei, inntak, massedeponier m.m.

3 - Behandlingsprosessen

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

3.1 Forsøk på minnelig avtale

Finnmark Kraft AS opplyser at de i prosessen med å utarbeide konsesjonssøknaden for Korselva kraftverk har tatt kontakt med reinbeitedistriktene og siidaene som berøres.

Den 7.3.2009 ble det signert en avtale mellom Tinfos AS og Siida «Sara/Logje/Skum» i reinbeitedistrikt 22 – Fiettar. Tinfos AS var på dette tidspunktet tiltakshaver for Korselva kraftverk. Kraftprosjektet ble imidlertid overtatt av Finnmark Kraft AS i 2014. NVE har ikke mottatt noen opplysninger som tilsier at denne avtalen ikke er gyldig.

NVE velger å behandle ekspropriasjonssaken selv om det foreligger en avtale mellom representanter fra reinbeitedistriktet og tiltakshaver. At Finnmark Kraft AS søker om ekspropriasjon av reinbeiterettigheter selv om det foreligger en avtale kan ha flere årsaker. Da de har valgt å søke om ekspropriasjon legger NVE til grunn at de har et reelt behov for å få avgjort ekspropriasjonsspørsmålet.

3.2. Høring

Konsesjonssøknaden med tilhørende søknad om ekspropriasjon er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse.

NVE har ikke mottatt høringsuttalelser i saken som omhandler ekspropriasjonsspørsmålet. I høringsrunden kom reinbeitedistriktet med enkelte bekymringer til etableringen av kraftverket. De viste til at inngrep i form av bebyggelse, utbygging, nye veier eller økt trafikk på vil påvirke reinen i et område med viktig betydning for distriktet.

4 - Bakgrunn for NVEs vurdering

4.1 Om hjemmel

Oreigningsloven § 2 nr. 51 gir hjemmel til å ekspropriere "så langt det trengst til eller for ... vannkraftproduksjon". Denne bestemmelsen gir hjemmel for å ekspropriere nødvendige rettigheter i forbindelse med bygging og drift av Korselva kraftverk.

4.2 Om interesseavveiningen og hvor langt ekspropriasjon trengs

4.2.1 Utgangspunkt

Samtykke til ekspropriasjon kan bare gis etter at det er foretatt en interesseavveining etter oreigningsloven § 2 annet ledd: " *Vedtak eller samtykke kan ikke gjerast eller gjevast utan det må reknast med at inngrepet tvillaust er til meir gagn enn skade.*" Dette innebærer at samtlige skader og ulemper i forbindelse med bygging og drift av Korselva kraftverk, skal avveies mot den nytte ekspropriasjonen vil medføre. Det må være sannsynliggjort en overvekt av samfunnsmessig nytte ved vedtaket i forhold til de ulemper som påføres de/den som fratras sine rettigheter.

Ved vurdering av om samtykke til ekspropriasjon bør gis, tar NVE utgangspunkt i fire forhold:

For det første vil det ikke være spørsmål om å erverve eiendomsrett ettersom bruk av grunneierrettighetene er avtalt ved minnelig ordning mellom grunneier og Finnmark Kraft AS. NVE skal ta stilling til om det skal gis samtykke til å ekspropriere bruksrettigheter i området i form av samiske reinbeiterettigheter.

For det andre tas det utgangspunkt i at forholdet til reindriften konkret ble vurdert i forbindelse med behandlingen av konsesjonssøknaden. I den vurderingen som lå til grunn for at Finnmark Kraft AS fikk

konsesjon etter vannressursloven § 8, ble det konkludert med at fordelene ved tiltaket var større enn ulemperne for allmenne og private interesser, inkludert ulemperne for reindriften og reinbeitedistrikt 22.

Det tredje utgangspunktet er at det i tilknytning til konsesjonens vilkår post 4 om at detaljplaner skal legges frem for NVE, samtidig ble gitt konkrete anvisninger på innhold og prosess for utarbeidelse detaljplanen for å sikre at det blir tatt særlig hensyn til reinbeitedistrikt 22. Dette ble gjort som en konsekvens av de vurderinger som var gjort av forholdet til reindrifsnæringen.

For det fjerde tas det utgangspunkt i at vurdering av ekspropriasjon av samiske reinbeiterettigheter må ses i lys av reinbeiterettigheters rettsstilling.

4.2.2 Om reinbeiterettigheters rettsstilling

Reinbeiterettigheter er i norsk rett ansett som en bruksrett i en spesiell stilling utledet av alders tids bruk. Reinbeiteoven (lov 2007-06-15 nr. 40) § 4 første ledd inneholder en prinsipiell anerkjennelse av at det eksisterer reinbeiterettigheter stiftet på grunnlag av alders tids bruk i det geografiske området som betegnes som det samiske reinbeiteområdet. Dette området omfatter også Finnmark fylke hvor Korselva kraftverk er planlagt bygget. Etter lovens § 4 annet ledd skal det legges til grunn at det foreligger rett til reinbeite etter loven med mindre annet følger av særlige rettsforhold. NVE legger til grunn at det foreligger reinbeiterettigheter i det aktuelle området ettersom det ikke i denne saken er kommet noen opplysninger som tyder på at det ikke foreligger reinbeiterettigheter.

Dette innebærer at ekspropriasjon av reinbeiterettigheter vil være en type inngrep som nyter ekspropriasjonsrettslig vern slik at det skal betales full erstatning ved ekspropriasjon.

Etter reinbeiteoven § 3 skal loven anvendes i samsvar med folkeretten. Ulike folkerettslige bestemmelser og Grunnloven § 110 b gir et særskilt vern for samiske reinbeiterettigheter. Konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, som i norsk rett er inkorporert gjennom menneskerettighetsloven (lov 1999-05-21 nr. 30), gir i artikkel 27 vern mot inngrep som nekter en gruppe å utøve sin kultur. I henhold til rettspraksis fra FN's Menneskerettighetskomité anses urfolks tradisjonelle næringsvirksomhet som en del av deres kultur. Naturinngrep i urfolks tradisjonelle bruksområde er derfor vernet etter artikkel 27. Også ILO konvensjon nr. 169 må tillegges vekt ved at den gir regler om påvirkning av beslutninger, selv om den ikke er generelt inkorporert i norsk rett, jf. Ot.prp. nr. 25 (2006-2007) side 53 og NOU 2007:13 side 21. Dette innebærer at den interesseavveiningen som skal foretas som grunnlag for å ev. gi samtykke til ekspropriasjon omfatte en vurdering om inngrepet medfører at retten til å drive reinbeite nektes.

5 - NVEs vurdering

Vi vil først vurdere fordeler ved tiltaket og deretter hvilke skader og ulemper for bygging og drift av Korselva kraftverk som det er søkt om ekspropriasjon for, og som NVE har gitt konsesjon til innebærer.

En utbygging av Korselva kraftverk vil gi 25 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som mye for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Ny produksjon og nye kraftledninger vil være med på å opprettholde en sikker og stabil forsyning av elektrisk energi, samt å sørge for at forsyningssikkerheten er akseptabel. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og dermed generere skatteinntekter.

NVE har videre vurdert de negative konsekvensene av bygging og drift av kraftverket, og om dette vil hindre utøvelsen av reinbeiterettigheter fordi reinbeiteområdene til reinbeitedistrikt 22 blir ødelagt eller vesentlig redusert som en følge av kraftverket.

Prosjektområdet for Korselva kraftverk inngår i reinbeitedistrikt 22s vårbeite 1, kalvingsland og er også et lavereliggende sommerbeite for distriktet. Den øvre delen av planområdet benyttes til høysommerbeite. Vest for det eksisterende reingjerde inngår prosjektområdet i høstbeite. Kalvingsland er definert som særverdiområder for reindriften da reinen på denne tiden av året er svært sårbar for forstyrrelser. Vår- og sommerbeite er minimumsfaktor for siidaene tilhørende Fiettar reinbeitedistrikt.

NVE antar at det i første rekke er aktiviteten i anleggsperioden, tap av et areal og økt ferdsel inn i området og betydningen dette har for reinens aktiviteter som kan medføre konflikt i henhold til reininteressene.

I anleggsfasen vil reinbeitedistriktene bli berørt gjennom forstyrrelser og midlertidig arealbeslag. NVE vurderer derimot at disse forstyrrelsene vil være små, og ikke hindre deres reindriftsutøvelse i nevneverdig grad.

I driftsfasen vil virkningene av tiltaket være enda mindre. NVE mener at tiltaket ikke vil legge beslag på viktige reindriftsarealer, da det kun er små permanente terrengingrep. Dette gjelder særlig da det ikke er planlagt større tekniske installasjoner i forbindelse med inntaket. Det er i dag ulike friluftslivsaktiviteter like ved det planlagte inntaket, slik at eventuelt vedlikehold av inntaket ikke vil medføre ekstra menneskelig aktivitet av betydning. NVE mener at det er sannsynlig at det foregår noe friluftslivsaktivitet i området i dag, uten at dette har ført til at reinens bruk av området er blitt vesentlig forstyrret. For drift av kraftstasjonen vil det være nødvendig med noen få årlige turer til inntaket, bla. ved sesongmessig endring av minstevannføring, men NVE mener at dette kan ikke anses å medføre noen merkbar økning i bruk av området.

NVE har i konsesjonen satt krav om at anleggsarbeidet skal planlegges i samråd med reinbeitedistriktet og at tidspunktet for anleggsarbeid må tilpasses reinens bruk av området. Det er lagt opp til at det ikke skal være forstyrrende anleggsaktiviteter i kalvingsperioden. Vi har videre fastsatt at permanent vei skal avstenges med bom. Dette er også i overensstemmelse med avtalen som er inngått mellom søker og reinbeitedistriktet.

NVE mener med bakgrunn i den overnevnte at bygging og drift av kraftverket med tilhørende vilkår ikke innebærer at utøvelse av reinbeiterettigheter for reinbeitedistrikt 22 blir ødelagt eller vesentlig forringet som følge av kraftverket. NVE mener at ulempene reinbeitedistriktet påføres langt på vei reduseres gjennom de føringer og avbøtende tiltak som er satt i konsesjonen.

6 - Konklusjon

NVE har etter en interesseavveining funnet at de samfunnsmessige fordelene av Korselva kraftverk utvilsomt må antas å være overveiende i forhold til de skader og ulemper som påføres reinbeitedistriktet. NVE mener at ulempene reinbeitedistriktet påføres langt på vei reduseres gjennom de føringer som er satt i konsesjonen om involvering av reinbeitedistriktet i planleggingen. NVE har funnet at bygging og drift av kraftverket med tilhørende vilkår ikke innebærer at utøvelse av reinbeiterettigheter for reinbeitedistrikt 22 blir ødelagt eller vesentlig redusert som følge av kraftverket.

Det foreligger derfor grunnlag etter oreigningsloven § 2 nr. 51 til å gi samtykke til ekspropriasjon overfor Reinbeitedistrikt 22 av nødvendige rettigheter til bygging og drift av Korselva kraftverk.

Påstevning for skjønn må skje innen ett år etter vedtak, hvis ikke faller samtykket bort, jf. oreigningsloven § 16.

7 - Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter og andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra det tidspunkt underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kap VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes inn til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale epostadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.